

Izveštaj rada za 2024-2025. godinu

ADRA Srbija

O Adri

ADRA je razvojna i humanitarna agencija Hrišćanske adventističke crkve u Srbiji osnovana je 1990. godine. Deo je međunarodne mreže Adre koja deluje od 1956. godine. Njen misija je da radi sa ljudima u siromaštvu i nevolji radi stvaranja pravednih i pozitivnih promena. ADRA Srbija je usklađena sa najvišim međunarodnim profesionalnim standarima u domenu humanitarnog i razvojnog rada. Ona trenutno sprovodi dva program, u tim oblastima razvija glavnu ekspertizu i postiže merljive rezultate:

1. prevencija i borba protiv **beskućništva**, i
2. **obrazovanje dece i mladih**, i **zapošljavanje mladih** koji su rasli u siromaštvu.

Postoji i treća oblast delovanja - **reagovanje na vanredne situacije**. ADRA je u njoj aktivna prema potrebi, kao u slučaju poplava 2014. i 2021. i izbegličkih kriza od 2015. godine. ADRA poseduje jedinstvene tehničke resurse za reagovanje u poplavama, obučeno i iskusno osoblje za reagovanje na potrebe onih zahvaćenih migracijama, izbegličkim talasima i sličnim vanrednih situacijama. U svim ovim programima, međunarodna mreža Adre nudi podršku u znanju, ljudskim i drugim resursima, i povezivanju sa svim relevantnim akterima.

Ljudski resuri

Stručni tim Adre osmišljava, upravlja i sprovodi programe u skladu sa politikama ADRA, domaćim zakonima i propisima, međunarodnim standardima i zahtevima donatora. Zastupljene su različite struke: socijalni radnici, psiholozi, pedagozi, medicinsko osoblje, zagovarači, oni sa međunarodnim humanitarnim iskustvom, i tehnička lica. Uvećava se broj angažovanih volontera. Okosnicu administrativnog i upravljačkog tima čine direktor/zakonski zastupnik organizacije, direktorka programa, i finansijski direktor.

Najvažniji momenti u 2024-2025.

Izveštajni period obeležili su nastavak razvoja programa za prevenciju i borbu protiv beskućništva – prvi takav u Republici Srbiji, i nastavak sprovođenja inovativnog programa podrške u obrazovanju dece i mladih, i zapošljavanju mladih iz ranjivih kategorija.

Jesu postignuti **merljivi** rezultati a usredsredili smo se na one **koje je sistem propuštao** da podrži. Rad se proširio **na više novih lokacija u zemlji**, formalizovala se **Mreža za borbu protiv beskućništva** koju je ADRA suosnovala sa još 5 drugih organizacija civilnog društva. Koliko je to bilo moguće, nastavljen je pozitivan pritisak na donosioce odluka **kako bi se hitno uvele usluge za najugroženije i poboljšao sistem** prevencije i odgovora na najgore vidove siromaštva. Nastavili smo da tražimo načine da budemo **finansijski nezavisniji** od donatorskih tj. projektnih sredstava kako bi kvalitetan rad bio nastavljen i unapređen, manje ranjiv na promenu u globalnim i lokalnim prilikama.

Program: Prevencija i borba protiv beskućništva

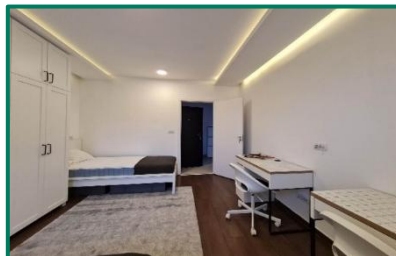
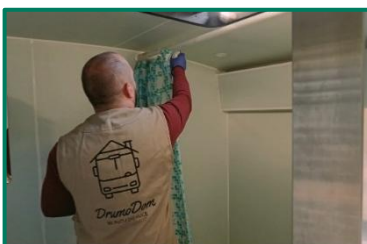
Od 2019. godine ADRA stiče iskustvo, razvija modele koji donose rezultate u oblasti borbe protiv beskućništva. Radi se o mobilnim, integrisanim multidisciplinarnim uslugama. U protekle dve godine, uslugama koje se sprovode tamo gde oni žive ima pristup **1.050** različitih osoba godišnje (ili 700 mesečno). Usluge obuhvataju inovativnu kombinaciju humanitarno-higijenskih, zdravstvenih i usluga psihosocijalne i pravne ali i stambene podrške.

Beskućništvo je najgori vid društvene deprivacije (ugroženosti). ADRA je od 2019. samo u Beogradu identifikovala preko 5.000 lica a godišnje stiže da sveobuhvatno podrži oko 1.050. Državni, zvanični podaci govore da je nekoliko stotina hiljada u takozvanom nesigurnom stanovanju, tj. dve neprimljene plate daleko od beskućništva. ADRA radi sa onima koji su već upali u njega; žive u napuštenim objektima, zgradama, tuđim podrumima, u improvizovanim prostorima. Uslovi su nehumani i opasni po život, zdravlje, dostojanstvo i čine da ljudi brzo gube sposobnosti da se integrišu. Grupa je veoma raznovrsna i druge već ranjive grupe su u njoj. (tabela desno)

Adrinske usluge su upravo terenske:

- **Humanitarno higijenske usluge:** oko 650 ljudi mesečno su se tuširali u specijalnom vozilu Drumodom, koristili usluge vešeraja, primili različite pakete. Ove usluge sačuvali su zdravlje, život ali i dostojanstvo i ospoboljavali ljude za sledeće dve grupe usluga.
- Usluge **zdravstvene zaštite** sprovedene su u drugom specijalnom vozilu. Stručni radnici ih povezuju sa sistemom zdravstvene zaštite kome inače ne mogu da pristupe.
- Treća grupa usluga je naročito složena i podrazumeva psihološko savetovanje, socijalni rad, obezbeđivanje potvrde o prebivalištu, lična dokumenta, zdravstvenu knjižicu, povezivanje sa drugim korisnicima, stabilizaciju stanja, pristup državnim ustanovama za smeštaj ili obezbeđivanje samog smeštaja. Dok preko hiljadu lica koristi ove usluge, oko 40 ih se godišnje koliko-toliko ili u potpunosti osamostali. ADRA radi na licenciranju usluge **stanovanja za podršku** za mlade koji izlaze iz domova za decu bez roditeljskog staranja i hraniteljskih porodica. Obezbeđeno [stanovanje uz podršku](#) stručnih lica rezultuje time da mladi mogu da se osamostale; bez te podrške 25-40% od oko 100 mladih koji godišnje izađe iz sistema jer moraju, završi u siromaštvu i beskućništvu. Sami [mladi govore](#) o važnosti ovakve podrške.

<i>Ključni nalazi sa terena</i>	
stotine hiljada	u riziku od beskućništva
5-10.000	u Beogradu (procena)
100%	žive na otvorenom, ili iz nužda naseljavaju napuštene prostore koji nisu za stanovanje
20%	mlade su osobe
21%	su žene
60%	bez dokumenata, zdrav. osiguranja i pravne osnove da ostvaruju prava bez asistencije
90%	doživelo diskriminaciju od strane nadležnih
70%	veoma narušeno zdravlje
76%	sa invaliditetom, uključujući ozbiljna oštećenja mentalnog zdravlja
70%	doživljavaju nasilje

Fotografije (levo) prikazuju punkt u Beogradu gde se pruža najveći broj usluga, u okviru dva specijalna vozila, pružanje zdravstvenih usluga i unutrašnjost tuševa. Fotografija dole desno prikazuje jednu od stambenih jedinica u objektu za stanovanje uz podršku za mlade koji treba da se osamostale, kapaciteta dovoljnog za 9 osoba.

U 2025. godini, u saradnji sa drugim članicama Mreže za borbu protiv beskućništva ([IG](#), [FB](#)), objavljeni su:

- [Izveštaji o beskućništvu u Srbiji](#)
- [Izveštaji o beskućništvu u Novom Sadu](#)
- *Priručnik za rad sa ljudima u situaciji beskućništva* (uskoro na [Publikacije](#))

U saradnji sa [medijima](#) nastavili smo da podižemo svesti o ovom problemu, i zagovaramo sprovodiva rešenja.

Program: Obrazovanje i ekonomsko osnaživanje

ADRA se usredsređuje na dugodošnji rad sa zajednicama koje žive u siromaštvu u neformalnim i neuslovnim naseljima u naseljima Borča, Ovča, Krnjača na margini Beograda. Njih naseljava stanovništvo romske nacionalnosti koje su mnogim faktorima “zaključani” u siromaštvu.

Da deca ne bi ostala u krugu siromaštva, moraju uspešno napredovati kroz **obrazovanje** i biti spremna za tržište rada. Bez kontinuirane, systemske podrške to nije ostvarivo. ADRA nudi tu podršku za oko **200** dece, godinama. U saradnji sa nastavnicima u školama koje pohađaju i roditeljima, svako dete se podržava kako bi savladalo prepreke u vidu srpskog jezika, lošeg funkcionalnog znanja i napredovala kroz školu. Ključno je bilo preduprediti odustajanje od škole i upis u sledeći razred sa sve boljim uspehom. Sledeći međaš je upis u srednju školu a nakon toga priprema za tržište rada.

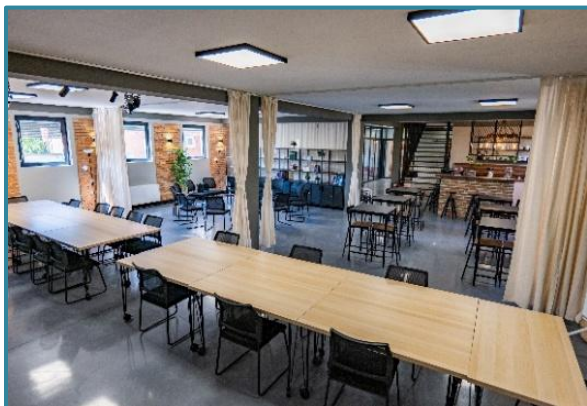
Inovacije u radu su podrazumevale upotrebu dve **škole na točkovima** – adaptirane kamp-prikolice. Njima se odlazimo u naselja, deci “na prag” što je mnogima omogućilo da se uključe u program. Nakon toga, deca i mladi su nastavili da učestvuju u aktivnostima u Adrinom **Društvenom centru** koji se nalazi usred ovih naselja. Ovaj Centar je *centar za sve na jednom mestu*: topla atmosfera za učenje, druženje, zabavu, pripremanje hrane i opuštanje. Upravo ono što ova deca nemaju u prenaseljenim i ponekad neuslovnim prostorima u kojima žive.

Ekonomsko osnaživanje je neophodan korak izlaska iz siromaštva i prirodan nastavak obrazovne podrške. ADRA je radila sa mladima i porodicama na razvoju profesionalnih i preduzetničkih veština, usklađujući ih sa potrebama tržišta rada. Organizovale su se stručne obuke (npr. automehaničar, moler, frizer, građevinski radnik i dr.), uz podršku mentorstva. Ukupno 45 mladih sa porodicama se zaposlilo ili samozaposlilo, povećalo zapošljivost ili prihode kroz obuke, savetovanje i mikro-grantove za pokretanje biznisa. Program je

Adrine Škole na točkovima (adaptirane kamp-prikolice) ulaze u romska naselja (levo). Deca se igraju u njima, uče, zavole čitanje i pisanje, čime se polako uvode u ozbiljnije programe koji se odvijaju u Društvenom centru.

doprineo i jačanju samopouzdanja i socijalne uključenosti, ali i promociji učenja i preduzetničkog duha, vrednoće i upornosti kod drugih mladih u naseljima.

Adrin Društveni centar u beogradskom naselju Borča, bio je dostupan deci i mladima a ADRA je obezbeđivala i prevoz. U njemu su se dešavale redovne aktivnosti u oblasti obrazovanja ali i učenja čitavog niza veština, jačanje samopouzdanja, kulturni događaji i – druženje (prve tri fotografije). Gospodin Memišević mladi porodičan čovek, jedan je od 45 mladih i mladih porodičnih ljudi koji su prošli obuke za biznis, dobili mini-grantove i unapredili svoj rad kao auto-lakirera (fotografija dole desno).

Partnerstva i učešće

ADRA Srbija je sarađivala sa drugim organizacijama civilnog društva, lokalnim i republičkim vlastima, stručnim telima, akademijom i medijima:

- Sa **medijima** u širenju svesti o uzrocima siromaštva i rešenjima, šireći i duh solidarnosti
- Sa **Fakultetom političkih nauka i Filofoskim fakultetom** univerziteta u Beogradu u obrazovanju budućih socijalnih radnika i psihologa
- Sa republičkim **zavodima i ministarstvima** na uključivanju beskućništva u novu strategiju socijalne zaštite, i Adrine inovativne usluge terenskog rada sa licima u situaciji beskućništva u usluge socijalne zaštite
- Sa **drugim organizacijama civilnog društva** u izgradnji Mreže za borbu protiv beskućništva koja ukazuje na probleme, nudi rešenja i ne dozvoljava da se problemi siromaštva i beskućništva ignorišu. Oko 100 stručnjaka i volontera je prošlo obuke u terenskom radu u oblasti beskućništva.

Slabosti i naučene lekcije

ADRA nastoji da joj korisnici i korisnice uvek budu prioritet, naročito oni zaboravljeni od ostalih. U proteklom periodu ta “jaka” strana, postala je i slabost. U programiranju troškova, najveći deo sredstava je usmeravan na troškove vezane za neposredan rad – takozvane proračunske troškove dok se “štedelo” na **administraciji i menadžmentu**. To je stvorilo prevelik pritisak na ove delove timova. U budućnosti će se praviti bolja ravnoteža.

Generalno, ADRA je još uvek **previše zavisna od projektnog finansiranja** stranih partnera, kako država (nemačke, austrijske), tako i stranih fondacija. Da bi se smanjila ranjivost, od 2025. godine ADRA je počela da ulaže resurse u razvijanje sopstvenog biznisa čijim profitom bi se podupirale Adrine aktivnosti i uvećala finansijska stabilnost.

Glavni programi u brojkama

Donator/ podrška	Naziv programa	Ciljane grupe, oblasti (2024-5)	Projektne interevencije, promena (2024-25)
Evropska unija; ADRA; Austrijsko Federalno ministarstvo za rad socijalna pitanja, zdravlje, brigu i zaštitu potrošača (BMASGPK); UNOPS; Crkva Isusa Hrista svetaca poslednjih dana; građani, donacije; ukupno €1,120,000; Jan`24 - Dec `25	Prevenција i borba protiv beskućništva	Beograd, 2,100 neposrednih korisnika; 5,600 posrednih (uključujući građane, vlasti, studente fakultete, druge organizacije civilnog društva, medije – koji su svi bili uključeni u obuke)	Smanjena šteta od negativnih posledice života na ulici kroz povezane usluge kao što su higijena i pristup vodi, zdravstvena zaštita, psihološka i socijalna podrška, pravna pomoć i smeštaj (hitni i dugoročniji). Povećana svest nadležnih institucija i šire javnosti o problemu beskućništva kroz umrežavanje organizacija civilnog društva, učešće u javnim procesima i zajedničke inicijative različitih sektora radi boljeg sprovođenja postojećih politika i razvoja novih. Objavljeni izveštaji o stanju beskućništva i prvi Priručnik za rad sa ljudima u situaciji beskućništva. Pokrenut program Stao vanja uz podršku za devetoro mladih koji napuštaju sistem alternativne brige

			(obezbeđeno stanovanje i podrška do osamostaljenja)
Nemačko ministarstvo spoljnih poslova; TX Fondacija; ADRA Švajcarske; Evropska unija (program EU Volunteers), €620,000 Jan`24 - Dec `25	Obrazovanje i ekonomsko osnaživanje/zapošljavanje	Beogradski region; 250 direktnih korisnika, 1,200 indirektnih (porodica dece i mladih koji su direktni korisnici)	Poboljšan društveni položaj kroz razvijanje životnih veština, veću spremnost za zapošljavanje, veću i bolju zapošljenost, stručne obuke, mentorsku podršku (uključujući i pomoć oko pokretanja ili vođenja posla), podršku u učenju i uspešnom prelasku na viši nivo osnovnog i srednjeg obrazovanja, podršku porodici, kampanje za ljudska prava koje pokreće sama zajednica, pravnu pomoć i deljenje dobrih primera sa drugima u ovoj oblasti.

Kontakt

ADRA Srbija

Igor Mitrović, zakonski zastupnik

Beograd, Srbija

+381 11 344 2625; +381 64 201 87 39 (WhatsApp, Viber)

director@adra.org.rs ; <https://adra.org.rs>

<https://www.facebook.com/ADRASerbia/>

<https://www.instagram.com/adrasrbija/>

<https://www.instagram.com/drumodom/>